

33. OTURUM

Moldova Cumhuriyeti'nde Yerel Demokrasi : Kişinev Belediye Başkanının askıya alınma koşullarının açıklığa kavuşturulması.

Karar 420 (2017)¹

1. Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi aşağıdaki hususlara atıfta bulunmaktadır :

a. Kongrenin amaçlarından birinin “yerel ve bölgesel demokrasiyi yaygınlaştırılması amacıyla Bakanlar Komitesine teklifler sunmak” olduğu belirtilen Tüzüğe İlişkin CM/Res(2015)9 sayılı Kongre ile ilgili Karar, Madde 2, Fıkra 1.b;

b. “Kongre düzenli olarak her ülke için tüm üye ülkelerde ve Avrupa Konseyine katılma başvurusunda bulunan ülkelerde, yerel ve bölgesel demokrasiyle ilgili duruma ilişkin raporlar hazırlar ve özellikle de Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında yer alan ilkelerin uygulanmasını temin eder” ifadesinin yer aldığı, Tüzüğe İlişkin CM/Res(2015)9 sayılı Kongre ile ilgili Karar, Madde 2, Fıkra 3;

c. Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Kuralları ve Usullerine ilişkin 409 (2016) sayılı Kongre Kararı, özellikle izleme prosedürlerini düzenlenmesine ilişkin XVII. Bölüm;

d. Kongrenin Moldova Cumhuriyeti'nde yerel ve bölgesel demokrasiye ilişkin 322 (2012) sayılı Tavsiye Kararı ;

e. Moldova Cumhuriyeti'nde yerel demokrasi : Kişinev Belediye Başkanının askıya alınma koşullarının açıklığa kavuşturulmasına ilişkin açıklayıcı not.

2. Kongre aşağıdaki hususları kaydetmektedir :

a. Moldova Cumhuriyeti Avrupa Konseyine 13 Temmuz 1995'te katıldı. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartını (AKAS No. 122, bundan böyle « Şart » olarak geçecektir) 2 Mayıs 1996'da imzaladı ve 2 Ekim 1997'de onayladı. Şart 1 Şubat 1998'de yürürlüğe girdi;

b. Moldova Cumhuriyeti Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Yerel Yönetimlerin Faaliyetlerine Katılma Hakkına İlişkin Ek Protokolü (AKAS No. 207) imzalamadı;

c. Büro, Kongrenin Bölgeler Meclisi Başkan Yardımcısı Gunn Marit Helgesen'i (Norveç, R, PPE/CCE) Kişinev Belediye Başkanı ve Bölgeler Meclisi Başkan Yardımcısı Dorin Chirtoaca'yı, kendisinin görevden alınma koşullarını açıklığa kavuşturmak ve bu konu hakkında bir rapor hazırlayıp Kongreye sunmak üzere ziyaret etmek için Kişinev'e gitmekle görevlendirdi;

¹ Kongre tarafından 19 Ekim 2017 tarihinde, 2. oturumda görüşülerek kabul edilmiştir (bkz belge CG32(2017)23final, açıklayıcı not), raportör: Gunn Marit HELGESEN, Norveç (R, PPE/CCE).

d. Raportör 30 Ağustos 2017'de Kişinev'e gitti, burada başkentin belediye başkanı D. Chirtoaca, Yolsuzlukla Mücadele Merkezi Savcısı, Moldova Yerel Yönetimler Kongresi temsilcileri (CALM) ve Adalet Bakanı ile görüştü. Ziyaretin ayrıntılı programı ektedir ;

e. Delegasyon, bu ziyaretin düzenlenmesi konusunda sağladığı nazik destek nedeniyle Avrupa Konseyi Moldova Cumhuriyeti Daimi Temsilciliğine ve açık ve yapıcı katkılarından dolayı görüşme yaptığı herkese teşekkür etmek ister.

3. Kongre aşağıdaki hususlarda kaygılarını belirtmektedir :

a. Moldova Cumhuriyeti başkentinin seçilmiş belediye başkanının bir adli makam tarafından görevden alınmasının ve yolsuzlukla mücadele savcısının kendi inisiyatifiyle belediye meclisinden, belediye başkanının görevine son verme prosedürünü başlatmak amacıyla bir dava açmasını istemesinin Şartın 8-3. Maddesine aykırı olması--ki bu durum seçilmiş bir yerel temsilciyi görevden alma prosedürünün yürürlüğe konmasına ilişkin kesin koşulları düzenleyen hükümlerin yokluğunda, bir müdahale anlamına geldiği gibi, adli makamı siyasallaştırma riski de taşır ;

b. Kişinev Belediye Başkanının yerine, seçilmemiş bir kişinin (önce geçici belediye başkanı yardımcılığı, daha sonra da geçici belediye başkanlığı görevini yapan bir belediye memuru) getirilmesinin Şartın 3-2 Maddesine aykırı olması ;

c. belediye başkanının görev süresi bitmeden mazbatasına son vermeyi hedefleyen yerel referandumun Şartın 7-1. Maddesine aykırı olması ve Moldav Anayasası ve seçilmiş yerel temsilcilere dair tüzüğün her türlü zorunlu görevi yasaklaması;

4. Kongre, Şartı imzalamış ve onaylamış olan Avrupa Konseyi üye devletlerinin hükümlerine uymayı taahhüt ettiklerini hatırlatmaktadır;

5. Kongre aynı zamanda « yerel demokrasinin » tüm kıtada kabul gören ortak bir değer ve dolayısıyla da Avrupa demokrasinin temel bir bileşeni olduğunu da hatırlatır ; bunun anlamı, seçilmiş yerel temsilcilerin her demokratik devletin ulusal düzeydeki temsilcileri gibi görevlerini özgürce icra edecek durumda olmaları demektir ;

6. Kongre yerel özerklik temel ilkesinin kamu sorumluluklarının yerelleştirilmesinden ve ulusal makamların makul bir vesayetinden geçtiğinin altını çizerek, orantılılık ilkesinin de, Şartta işaret edildiği şekliyle, ulusal makamların ve temsilcilerinin imtiyazlarını kullanırken yerel özerkliğe asgari zarar verecek yöntemlere başvurmaları gerektiğini vurgular;

7. Kongre yukarıda sayılan hususlar ışığında :

a. Kişinev Belediye Başkanı ve Kongre Başkan Yardımcısı Dorin Chirtoaca ve başkent Kişinev'in durumu hakkındaki bilgileri aydınlığa kavuşturmayı amaçlayan, gerekirse birden fazla ziyaretten oluşan ve Moldav ulusal makamlarının dikkatine sunulmak üzere bir tavsiye kararı ile sonuçlanacak bir inceleme ve bilgi toplama misyonu organize etmek suretiyle, başkanın durumunu yakından takip etmeyi üstlenir ;

b. Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonunu (« Venedik Komisyonu ») bu rapordan haberdar eder ve özellikle de başkent belediye başkanının görevine son vermeyi hedefleyen görevden alma referandumunun uluslar arası standartlara uygun olup olmadığına ilişkin görüşünü alır ;

c. İzleme Komisyonundan Moldova Cumhuriyeti'nde yerel ve bölgesel demokrasinin durumunun izlenmesi çerçevesinde 2018'de yapılması planlanan izleme ziyareti sırasında, bu raporu, özellikle CALM tarafından Kongreye yapılan ve seçilmiş yerel görevlilere, kendilerine karşı açılan mükerrer adli kovuşturmalar aracılığıyla uygulanan baskıları bildiren şikayet ışığında göz önünde bulundurmasını talep eder.